

Србију су прекриле шти-тасте ваши! Овако је пре десет година арх. Божидар Петровић прокоментарисао градитељски неукус и хаос који је последњих деценија завладао Србијом.

Ти незграпни споменици кича и наопаког такмичарског духа, раштркани су дилем Србије, а прави „раритети“ ове архитектонске диверзије видљиви су на ободима већих градова.

У Лазаревцу ми је један пријатељ рекао: „Погледај ово стовариште кућа!“ Већина кућа по Србији су апсолутна страшила, али покушајте да убедите неког ко је сазидао три спрата без маште, да је то ружно, каже архитекта Божидар Петровић, чија је књига „Старе српске куће као градитељски подстицај“ доживела три издања.

Кућа чува народну традицију

Божидар Петровић, професор Архитектонског факултета у пензији, пројектовао је де-

сетине кућа које се темеље на нашој баштини, а највише таквих објеката изграђено је у околини Љига, Горњег Милановца, Чачка. Архитектонски факултет није подржао свог професора, али при руци су му се нашли ентузијаста из пројектног центра „Логистика“.

Пројектујем куће које нису ова конфекција и несрећна архитектура. Та пошаст је нека врста духовног отуђења народа, његово одрођавање од корена. Ту конфекцију која је прецлавила Србију он је схватио као ствар града кога је склон да подражава. Кућа мора да задовољи два основна услова. Да задовољи по-

Кућа Дробњаковића налази се на Рајцу

Божидар Петровић пројектује куће поштијући традицијску традицију

Српском кућом против страшила

Периферије градова - „стоваришћна кућа“. Треба ли сељаку балкон или шрем. Шведски плакар, наше полице

требе корисника и да задовољи услове поднебља. Ове куће које се праве не задовољавају ни једно ни друго. Овде наш човек, поготово сељак, од априла до новембра, цео дан може да проведе под тремом. Чак ту и да спава. Међутим,

трема нема, али зато има балконе на које готово никад не излази, каже Божидар Петровић.

Он је један од ретких архитека-

Унутрашњост куће Боже Петровића

Божидар Петровић и кућа која је по његовом пројекту саграђена у Обреновцу

та који је учинио вредност традиционалног градитељства. Куће које пројектује арх. Петровић су модерна варијанта старих српских кућа, или кућа овог поднебља, како он воли да каже - са јасним пропорцијским односима, прилагођене терену и месту и са свим естетским порукама које су такве куће са собом носиле.

Његове куће делују као „природна појава“!

Еколошки најисправнија кућа је она која се прави од материјала који се затиче на лицу места. Нема ништа неприродније него у Војводини изградити кућу од камена или у јужној Гори од набоја. Као што је нормално да у Шумадији направите кућу од дрвета и печених цигли. Златиборска кућа је најлепша кућа у европско-градитељском наслеђу. А у Златибору је направљено хиљаде кућа и ниједна од њих није везана за ту брвнару. Ми смо опевали свог Рада Неимара, али комплетан однос према градитељству је наопако. Ми смо као ђаци на факултету полазили од Ле Корбизјеа, уместо од нашег наслеђа. Преузели смо плакар из шведске литературе, а моја баба је имала долап и полице, по сећа арх. Петровић.

Међутим оно што је, у најбољој намери, покренуо ову ентузијаста, прети да постане мода која патетично прелијева стара градитељска решења.

Људи траже моје пројекте мада праве грешке и претерују. Сад сви хоће српску кућу!

Кућа на падинама Рудника у селу Заграђе

сваку цену. Праве се лукот где им није место, тремом где не би требало бити постављају се лажне дрвене греде, каже арх. Петровић.

РАНКО ПИВЉАНИ

ФОТО: НОВАК ЂУРОВИЋ

39. МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ ГРАЂЕВИНАРСТВА

ОДУВЕК И ЗАУВЕК ГРАДИТИ

Слоган симболизује грађевинарство као једну од првих људских делатности и указује на учеснике и дешавања на сајму који у први план стављају нове технологије, савремене начине градње, али и присуство професионалаца из грађевинске индустрије

Београдски 39. међународни сајам грађевинарства (СЕЕББЕ) под слоганом „Одувек и заувек градити“ у трајању од 16. до 20. априла право је место сусрета грађевинске индустрије региона. Захваљујући вишегодишњој успешној организацији стекао је висок углед и квалитет у међународним оквирима. И ове године Сајам грађевинарства се потврдио као престижна манифестација за домаће и стране учеснике.

Слоган „Одувек и заувек градити“ симболизује грађевинарство као једну од првих људских делатности и указује на учеснике и дешавања на сајму који у први план стављају нове технологије, савремене начине градње и присуство професионалаца из грађевинске индустрије.

На овогодишњем сајму учествује више од 800 излагача. Једна трећина стигла је из иностранства, тачније 22 земље Европе и Азије међу којима су:

Аустроја, Италија, Шпанија, Немачка, Белгија, Француска, Шведска, Пољска, Грчка, Мађарска, Чешка, Бугарска, Румунија, Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Кина....

Заступљене су све области грађевинске делатности од најсавременијих материјала, опреме, алата и машина, преко иновација у пројектовању и управљања пројектима, система за градњу, уређења и одржавања објеката, адаптација до реконструкције и опремања ентеријера. Могу се видети машине за обраду столарије, калија и ограда, окова и браварије за столарију, ролетне, као и обраду стакла.

Сајам је организован тако да обезбеди непосредне контакте између понуђача и корисника производа и услуга.

Значајно је и то што је и у овим кризним временима више од 70 одсто традиционалних излагача поклонило поверење престижној манифестацији а излагање ће искористити за контакте са старим, али и новим потенцијалним партнерима који се први пут појављују. Један од начина успостављања контакта су и традиционалне националне изложбе у хали 4. Овога пута излагачи су Словенија, Чешка и Турска.

Београдски сајам подстиче и напоре излагача да промовишу нова решења додељивањем традиционалних награда „Нова визура“ и дипломе „Посебно признање“.

Сајам је интересант и појединцима који планирају сопствене грађевинске радове, али и иностраним фирмама заинтересованим за неимарске подухвате у нашој земљи.

Инвеститори све већу пажњу поклањају понашању објеката у експлоатацији, коришћењу обновљених извора енергије и енергетске ефикасности. Управо то је разлог што се наставља са акцијом „Обојимо зелено“.

Пратећи скупови припремљени су у сарадњи са стручним институцијама.

Сајам грађевинарства је и покровитељ изложбе студената Факултета примењених уметности на којој се приказује дизајн новог производа, камене

облоге за ентеријер. Радионица представља јед од пројеката који се реализује под окриљем ције „Дизајном до тржишта“, Привредне ком Србије која настоји да унапреди извоз.

Национално удружење „Српске куће“ приликом је изложбу о нашем народном градитељству а предузеће „Архисолар“ изложбу „Технолог еко градње“ која нас усмерава како да знање уметношћу ускладимо савремене принципе грађе са традиционалним техникама, принципим материјалима које су користили наши преци.

Додајмо и то да је генерални спонзор сајм компанија „Ролопласт Мошић“ из Сремске П тровице која од 1985. године успешно произво ролетне намењене произвођачима фасадне с ларије, као и производе од алуминијума и глас фицираног поцинкованог лима.

Слађана Рај

Otvoren 39. Međunarodni sajam građevinarstva

Velimir Ilić: Dugovi i loša privatizacija najveći problemi

Beograd - Vlada je oformila tim koji će pokušati da građevinsku industriju izvuče iz krize - poručio je ministar građevinarstva i urbanizma Velimir Ilić, otvarajući 39. Međunarodni sajam građevinarstva u Beogradu, koji se ove godine održava pod sloganom „Oduvek i zauvek graditi”. Ilić je dodao i da su najveći problemi u ovoj oblasti veliki dugovi, neuspešne privatizacije i stečajni koji traju godinama, a da su u posebno teškoj situaciji firme iz putne privrede.

Na ovogodišnjoj manifestaciji u svih šest hala učestvuje više od 800 izlagača, od toga trećina dolazi iz inostranstva, iz 22 zemlje Evrope i Azije, a najveći broj izlagača je iz Italije, Turske i Slovenije. Na ovoj privrednoj smotri izloženi su najsavremeniji građevinski materijali i oprema, montažne kuće, alati i mašine, sistemi za gradnju, rekonstrukcije i opremanje enterijera, a dominira ponuda mašina za obradu profila u stolariji. U okviru pratećeg programa i ove godine biće

niz stručnih predavanja, okrugli stolovi, a posebne izložbe pripremili su studenti primenjenih umetnosti, kao i Nacionalno udruženje „Srpska kuća”, koje se prvi put predstavlja na Sajmu. Prema rečima Slavoljuba Zakića, generalnog sekretara tog Udruženja, mnoge građevine nisu pod zaštitom države. „Mi treba da čuvamo tu tradicionalnu gradnju jer je arhitektura vrlo važan segment društva baš kao i jezik. Ako to izgubimo, postaćemo drugi narod”, istakao je on. *N. P.*

Već godinama jedna od najznačajnijih smotri u regionu: Sajam građevine u Beogradu

Srpske kuće i za socijalno stanovanje

Ministarstvo građevine i urbanizma finansiraće gradnju tradicionalnih srpskih kuća za potrebe socijalnog stanovanja, izjavio je ministar Velimir Ilić. Opštine će uskoro moći besplatno da dobiju kompletnu projektnu dokumentaciju, kao i građani koji privatno hoće da sagrade prave srpske kuće, čija će gradnja koštati oko 300 evra po kvadratu.

Ilić je rekao da je Ministarstvo građevine već objavilo konkurs za lokalne samouprave i počelo da finansira projekte za gradnju namenjenu socijalnom stanovanju, kao i da će u okviru tog programa biti finansijski podržana i gradnja autentičnih srpskih kuća.

„Meni je drago da su pojedini akademici i razna udruženja podržali ovu akciju. Oni su napravili svoj katalog i žele da nam pomognu“, rekao je ministar građevine.

Ministarstvu su se, prema njegovim rečima, javile i neke međunarodne organizacije koje žele da učestvuju u finansiranju projekta gradnje srpskih kuća. Ilić je istakao da i UNESKO želi da podrži gradnju tradicionalnih srpskih kuća, koje su slične objektima koji su već pod zaštitom te međunarodne organizacije.

„Mi moramo da vratimo naš identitet i imamo prepoznatljivu gradnju, da imamo srpski stil gradnje i zadržimo moravsku, vranjansku, vojvodansku, sremsku kuću, čuvene salaše..., ali i da vratimo dušu selu kroz te objekte“, naglasio je Ilić.

Srbija ima, kako je rekao, prelepe manastirske konake kojima se divi ceo svet i zato bi tu gradnju trebalo preneti i na privatne objekte.

„Imamo, čak, projekat i za škole i opštine, obdaništa i druge državne objekte, kako bi mogli da izgledaju da bi predstavljali duh srpske arhitekture“, naveo je Ilić.

On je istakao da će se u realizaciji tog projekta isključivo koristiti domaći građevinski materijali, a vodiće se računa i o savremenoj energetskej efikasnosti.

Sekretar odbora za građevinarstvo u PKS Goran Rodić je ranije izjavio da je sasvim izvodljivo da se prave vrlo kvalitetne takve kuće ako je reč o projektima tipske gradnje, koji podrazumevaju velike serije proizvodnje potrebnog materijala. PKS, prema rečima Rodića, podržava Iličevu akciju projektovanja i gradnje autentičnih srpskih kuća, kao i svaku drugu inicijativu koja će oživeti građevinsku industriju i pomoći građanima da po pristupačnim cenama dođu do svog krova nad glavom.

Inženjerska komora Srbije je ranije pokrenula projekat „Lepa Srbija“ da bi se poboljšao način gradnje kuća u duhu stare srpske arhitekture.

Investitorima koji su varali biće oduzete dozvole za rad

Došao je trenutak da država preseče lanac bespravne gradnje, da kazni investitore koji su nelegalno prodavali stanove i podizali zgrade lošeg kvaliteta, izjavio je ministar građevine Velimir Ilić.

On je poručio da će građevinske firme za koje je sudski dokazano da su radile protivzakonito izgubiti licencu za rad.

„Postoje sudski sporovi na osnovu kojih smo ušli u trag firmama koje su isti stan prodavale nekoliko puta ili su nekvalitetno izvodile radove. Svi koji su varali trajno će izgubiti

licencu za rad. Svi do jednog. Nikada neće moći da se bave građevinarstvom jer će im sva vrata biti zatvorena“, najavio je Ilić.

Upitan kako će se stati na put kriminalu u građevinarstvu, on je rekao da je za loše puteve i mostove kriv nadzor. „Ne može država da plaća nadzor, a da taj posao rade privatne firme. To ćemo promeniti. Nije normalno da u Srbiji imamo stotine nadzornih organa“.

Ministar podseća i da legalizacija mora da se okonča do 2014. godine, a 1,3 miliona nelegalnih objekata mora biti zavedeno u katastar.

„Srbija je jedina zemlja u Evropi s tolikim brojem objekata izgrađenih 'na crno'. Država je morala da pritegne kaiš, jer je to jedan od uslova za ulazak u EU. Čak su nam i Svetska banka i američka privredna komora uložile dopis da se to reši po hitnom postupku“, navodi Ilić.

Novim zakonom do građevinske dozvole za 30 dana

Ministar građevinarstva i urbanizma Velimir Ilić najavio je 11. marta da će uskoro početi rad na izradi zakona o izgradnji i planiranju kojim će biti predviđeno da se građevinska dozvola dobije za najviše 30 dana, a svi potrebni dokumenti na jednom šalteru.

On je ukazao da to traži i Evropska unija i podsetio da je Srbija jedna od zemalja u vrhu po čekanju na dobijanje građevinske dozvole. Ministar Ilić je pozvao sve posla-ničke grupe, stručnjake i zainteresovane da pomognu u izradi zakona koji će trajati minimum 20-30 godina.